

Qvadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Proximum erat Pascha Iudæorum, & ascend. Ioan. 11. 55. In crastinum turba multa, quæ venerat ad Ioan. 12. 12.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

in desolationem, & sibilum sempiternum.

Omnia qui praeuerit per eam, obstupescet; sicut ventus vrens disperdam eos. En dissipatur populus. Quare hoc? iam dixerat Ieremias. Quis audivit talia horribilia, qua fecit nimis Virgo Israel? An non nimis quando, & Prophetam magnum ausi sunt interficere? Iure venerunt Romani, & tulerunt locum & gentem. Iure dissipatus est populus, sicut a vento vrenit. Iure perdidit Lot omnem substantiam suam, prius captiuato populo

Ier. 18. 13.

Gen. 14. 12. Sodomorum, postmodum subuersa tota illa regione. Iure quae a Christianis inordinatè appetuntur, ordinatè perduntur. Iure tantis affecti beneficiis, propter eorum ingratitude extremis addicuntur suppliciis. Quis nostrum non abominatur impium Caipham? dicitur enim à Salomone. Abominantur iusti virum impium. Quis illius non horreat arrogantiam, & fraudem dicentis: Vos nescitis quidquam? Ipse cum aliis principibus turbam credentem abominabatur & maledicebat. Sic in ipsis complebatur Proverbum dictum. Et abominantur impij eos, qui in recta sunt via. Et nos ergò cur non recedimus ab eorum impietate? Quamobrem videntes illos euerfos, non abiicimus ignorantiam, & prudentiam nobis comparamus? cur obliuioni tradimus magnam istam gratiam, quam ab illis ablatam, nobis donauit

Gen. 19. 14.

DEVS, vt fructificaremus in illa? Ad memoriam transitus Iordanis per arenam alucum, fecit DEVS ex illo duodecim durissimos lapides exportari. Duret, duret in nobis memoria tanti beneficii, quòd Arca DEI transiit ad nos, exiit de deserto, desertum relinquens populum illum, ingratum DEO suo, vt esset nobiscum DEVS, vt in umbra eius viueremus, vt per umbram mortis eius, lumen vitae nos reciperemus. Iustus laudabit, atque gaudebit.

Pro. 29. 27.

Laudemus donatorem, & in munere gaudeamus, & nunc & in perpetuum.

Amén.

Ios. 4. 3.

Amén.

DOMINICA IN RAMIS PALMAE

R V M.

CONCIO PRIMA.

Proximum erat Pascha Iudaeorum, & ascend. Ioan. 11. 55.

In crastinum turba multa, quae venerat ad. Ioan. 12. 12.

ARGUMENTVM.

Mundi tenemur celebrare Pascha; & contrario Iudaei fecere, Christum ad mortem quarendo. Cauendum à principio mali, Iudaeorum exemplo, ne cum ipsis in peius ruamus. Occasione probatur, & Probus, & Improbus. Christus ingressus est Hierusalem, vt Rex bellaturus armis iustitiae, & Patientiae. Docte admodum.

HONOR iste, qui cum letitia Domino Iesu Christo exhibetur ab Ecclesia, & populo Christiano, qui turbatum veterum instat, aduenienti illi ad Passionem, acceptis ramis palmarum obuiam venit, fructum nobis demonstrat admirabilem sacratissimae mortis suae. Est quidem Proverbum Salomonis: Qui despiciit pauperem, exprobrat factori suo: & qui ruina laetatur alterius, non erit impunitus. Ex quo rectè inferri potest, quod qui honorat hominem, honorat factorem suum, Deum videlicet, qui creauit illum: & qui bono laetatur alterius, mercedem accipiet. Deus quippe pauperem facit. & ditat humiliat, & subleuat; atque ita factor est pauperis. Qui ergò pauperem spernit dupliciter Deum inhonorat, quia despiciit creaturam Dei, cuiusmodi est pauper, quate-

quatenus homo est; deinde exprobrat Deo, qui auctor est paupertatis illius, quasi Deus faciat rem despiciabilem & contemnendam. Itaque econtrario qui facturam Dei extollit, factorem extollit. Turbae igitur Christum honorantes, Deum laudibus atque exultationibus extulerunt. Rursus si gaudeas de malo proximi, poenas dabis. Procul dubio qui letatur gloria, ac bono illius, mercedem accipiet. Ergo turbae letantes gloria Christi, ac veluti triumpho, fructum suae laetitiae sperare debent, salutem, ac pacem. Vt sic fiat manifestum, fructum multum, quem granum frumenti mortui attulit, illum esse, quem in Christi natiuitate Angeli praecinerunt. Videlicet *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis*. Vt igitur & nos huius eximii fructus sumus participes, sanctum hoc mysterium, veluti Christo occurrentes, deuote celebremus, illud attentè contemplantes, atque deuoto affectu.

Quod sanctus Ioannes sacris suis lectionibus nobis repraesentans, plura facit. Primum enim notat tempus solemnitatis Paschalis, in quo Christus Pascha nostrum, & Agnus Dei immolandus erat; vt sic erigat aures nostras ad percipienda mysteria in hoc Paschate celebranda. Hoc enim tempore immolabant Phae, quod erat celeberrimum apud Iudaeos, quippe institutum a Deo in memoriam exitus Israel de Aegypto, ac populo barbaro. In quo apparuit sanctitas, & magnificentia Dei reuerentis populum suum, in manu potenti & brachio excelsio: propter quod canitur: *Fausta est Iudaea sanctificatio eius, Israel potestas eius*. Quia tribus Iuda, & populus Israel vniuersus occasio fuerat, ac veluti materia, in qua sanctificatum est nomen Domini, & potentia virtutis eius magnificentè declarata est. Proximum erat Pascha Iudaeorum (inquit Ioannes) & ascenderunt multi Ierosolymam de regione ante Pascha, vt sanctificarent seipsos. Debebant enim celebraturi festa, & templum ingressuri lauare se, & vestimenta sua, vt secundum legem mundi sacrificiis interessent.

Nos ergo celebraturi Pascha Christianorum, Christiano nosmetipsos debemus

more sanctificare. Ideo enim fideles appellantur sanctificati. Hinc Paulus: *Paulus 1. Cor. 1. 17. vocatus Apostolus Iesu Christi Ecclesiae Dei, quae est Corinthi, sanctificatus in Christo Iesu, vocatus Sanctus. Quoniam Dominus Iesus seipsum tradidit pro Ecclesia, vt illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquae, in verbo vitae. Sancti igitur estote, id est mundi, & puri, accessuri ad hoc gloriosum Pascha, in quo Christum sumimus, & recolitur memoria Passionis eius. Ideo enim & Quadragesimale ieiunium institutum est, vt illo purificari valeamus mundi commemorare Passionem Domini, ac si corporaliter Cruci illius assisteremus, suscepturi Sanguinem eius, illumque Deo Patri oblaturi. Et cum propius accedimus, perfectius mundemur.*

Qui hoc non facit, Proverbio illo carpitur Salomonis: *Sultus homo plaudet manibus, cum sponderit pro amico suo* Pro. 17. 18. Planum est enim eum, qui alteri fideiubet, graui se discrimini exponere, vt docet experientia, & Sapiens quoque monet. At stultus, qui tanto subiaceret periculo, vbi timens, studium adhibere deberet, quo se illo expèdiret, letatur, & exultat p̄ gaudio, manibus plaudens, ac si magnum consecutus fuisset emolumentum. Ergo qui culpa infectus est; atque propterea indignus, qui festis intersit caelestibus, si mundari non curat, similis est exultanti de re noxia vel periculosa; libens quippe iacet in re sibi admodum pernitiola. Nam qui immundus ad sancta accedere praesumpsisset, damno pereundi de populo suo subiacebat, quin potius morti, eoque pollueret Sanctuarium. Quanto magis, qui immunditia culpe aspersus fuerit, de libro Dei delebitur, vt inter electos suos nequaquam describatur?

Secundò, notat Ioannes dispositionem Iudaeorum erga Christum. Nam qui ascenderant, vt se sanctificarent, quarebant Iesum, & colloquebantur ad iuniorè, in templo stantes. Quid putatis, quia non venit ad diem festum? Quod quidem potuit, & bene & male fieri. Bene quidem, si ex deuotione videre cupiebant illum; male si ad tentandum, aut persequendum. At mali certè ii, de quibus subdit Ioannes: *Dederunt autem Pontifi-*

Eph. 5. 25.

Pro. 17. 18.

Leu. 22. 9.

Pontifi-

Pontifices & Pharisei mandatum, ut si quis cognouerit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum. Vbi apparet illorum inuidia, & pessima dispositio contra Iesum, quem sine causa & iniuste persequebantur, non attendentes illam Sapientis sententiam. *Qui*

Prou. 13. 13 reddat mala pro bono, non auferetur malum de domo eius. Quæ in illis adimpleta est:

Act. 10. 38 nam mala Christo inferentes, qui pertransiit beneficiendo, & multa bona opera ostendit illis ex Patre suo, sibi malum creauerunt, extremamque ruinam. Quod verò etiam dicit Salomon: *Malus obedit lingua iniqua, & fallax obtemperat labiis mendacibus.* Illos tangit, qui tam iniquum mandatum perficere non dubitabant, aut detrectabant. Facile enim ubi principes sunt iniqui, populus est insipiens, maiorumque iniquitatem imitatur; auditque libenter sacrilega mandata, quod innuit sententia illa, ut est apud Hebræos: qui non habet, obedit; & obtemperat. Sed auscultat, & audit. Cuius est sensus. Vnumquemque his capi, quæ ingenio eius conueniunt, ita ut malus libenter auscultet verba linguæ prauæ; & qui fallere intendit, in labiis mendacibus delectetur. Quod si hoc est, consequitur, ut volens pareat iussis sceleratis. Tales fuerunt turbæ & ministri Principum Iudæorum, qui dederant in mandatis, ut Christus deprehensus, apprehenderetur.

Prou. 17. 4. Et sic vtrique contra legem faciebant, iubentem: *Non operaberis in primogenito bouis. Necton rebus primogenita ouium.* Erant enim primogenita Deo dicata, quæ idè ad humana applicare non licebat. At qui magis Deo dicatus, quàm Christus & Primogenitus, & Vnigenitus Altissimi? Hi verò illum vsurpabant nedum in comoda propria, sed ad pessimas suas machinationes, vtile sibi arbitantes, si de medio tolleretur. Væ ergo illis, qui factis in vsus profanos abutuntur, & oculo carnali spiritualia spectant, ad illa aspirantes, non ut Deo seruiant, sed proprio ventri.

Deut. 15. 19. Tertiò, notat Ioannes, quòd ante sex dies Pascha Iesus venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitauit Iesus. Fecerunt autem ei cœnam ibi, & La-

zarus erat vnus ex discipulis. *beni* cum ea. Quæritur turbæ ubi sit Iesus. Iubent Pontifices, ut manifestetur, ad illum capiendum. At Iesus seipsum declarat, & obicit. Propalat opus admirabile, quod pararat, suscitando quattiduanum mortuum. Idè enim venit Bethaniam, & cum iam mortuo discumbebat. Nam turris fortissima *Prou. 13. 13* nomen Domini, ad ipsum curret iustus, & exaltabitur. Populus hortabatur, & suadebatur, non timere hostes modò timeret Dominum. *Notite metuere. Dominus Deus, qui ductor est vestrorum, ipse pugnabit pro vobis.* Aiebat Moyse. Iosue verò & Caleb: *Non timetis populum terra huius, quia sicut panem, ita eos possumus deuorare. Dominus vobiscum est: nolite metuere.* Hoc docuit nos Dominus, qui aliquandiu laruit, sed cum tempus affuit suæ manifestationis, patenter se obrulit & videndum, & apprehendendum.

Quartò, ibi notatur, quòd Maria unxit pedes Iesu, Iuda murmurante. *Quare hoc unguentum non venit trecentis denariis, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat & loculos habens.* Ea quæ mirabantur, portabat. De quo verificatur Pro-

uerbium illud: *Qui peruersi cordis est, non inueniet bonum, & qui vertit linguam, incidet in malum.* Peruersitas Iudæ purauit bonum inuenisse, si ex vnguento constat pecuniam haberet ipse, quasi in pauperes distrahendam. Nam inde furatus esset partem: sed tandem, abiectam proiecit. Et Mar-

vertens linguam, dum aliter ore loquitur, quàm in corde sentiat, incidit in malum; nam abiens laqueo se suspendit. At homini seruiunt omnia. *Vniuersa enim propter se-*

me ipsum operatus est Dominus, impius quoque ad diem malum. Nam & homo iste impiissimus operi redemptionis subseruit, non solum tradens, verum postea confitens: *Peccaui tradens sanguinem iustum.* Ma-

Sumptaque à seipso pœna sceleris sui, omnibus notum fecit Domini sanctitatem: atque ita etiam ad diem malum veniens draco iste, ipse Domini gloriam manifestauit. Ergò non contritabit iustum, quid-

quid ei acciderit; impius autem replebitur

tur

tur

tur

tur

tur

tur

tur

ent malo. Sis tu iustus, & quidquid tibi acciderit, etiam malum videatur, tibi conuertetur in bonum. Tanta est iustitia vis, ut in se trahat quidquid illi applicitum fuerit. Tanta est contrario est iniquitas in peccato, ut bona quaeque ei in malum euadant. Angelus Domini per medium Aegyptum, transiens, Aegyptiorum peremit primogenita in salutem populi, quem non tetigit percussor.

Est. 12.

19.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

rum rabies, inualuitq; furor, decreueruntque illum interficere, sed in eam caecitate fudit illos iracundia, atque malitia, ut & Lazarum interficere cogitarent. Quasi qui quadriduanum excitauit a mortuis, non posset & se, & illum a morte protegere, atque ab insidiantibus, necemque molientibus par non esset certo tueri. Saulis exemplum est manifestum, qui a leui, quae videbatur inobedientia exorsus, in tantam incidit impietatem, ut is Sacerdotes impiissimè trucidaret. Et quem innoxium confitebatur, quin & certo regnaturum praenosceret Dauidem, nunquam destitit ad mortem persequi, donec iustas suarum impietatum poenas dedit a Philistaeis victus, & interemptus. Ergo principiis obsta; sero medicina paratur. Ideo quod sequitur in nostra lectione. *Antequam contumeliam patiar deserit iudicium.* Sic habent Hebraea: *Antequam misceatur lis, desere.* Citò (inquit) litem desere, & ne expectes quòd misceatur, & incalescat. Sic priusquam regnet peccatum in tuo mortali corpore, ne illius concupiscentis obtemperes; suggestionis caput praecide, ne dum delectatio irrepit, accedat consensus, qui frequentibus actibus habitum vitiosum comparet: qui consuetudinem introducat peccata iugiter perpetrandi. Ita intellige quod nos legimus. Is, qui nouit quantum malum ex paruo principio prodeat aliquando, deserit iudicium, id est litem quae dirimenda ad iudicium fertur, atque contumeliam patiar, quod est illud quod monet Dominus: *Estò consentiens citò aduersario tuo, dum es in via cum eo, ne forte tradat te Iudici.* Multi sunt fatui, rationi non obtemperantes, quos orta contentione, non facile placabis. Si non citò obuies futuris malis. Insigne quidem est Prouerbum istud: *Expedit magis vrsi occurrere rapti furiibus, quàm fatuo consenti in stultitia sua.* Fatuus fuit Caiphas, qui in stultitia sua confidens, dixit in concilio: *Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo.* Quid crudelius potuit excogitari, ut sub falso praetextu seruanda vniuersitatis populi, iustus tra-

1. Reg. 11. 9

1. Reg. 22.

17.

1. Reg. 24.

18.

1. Reg. 31. 4

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

1. Reg. 17. 14.

18.

deretur ad mortem? & vide crudelitatem efferatam. Si hoc prætextu innocens damnatur, non satis erar mitissima morti dari? Ista enim subtrahebatur prætexta occasio Romanis veniendi, locumque tollendi, ac gentem. Sed feritas iam increuerat vsque ad summam rabiem. Ergo priusquam fermentetur totum, desere, & desine iniqui agere.

10 Sexto. Tandem notat Ioannes, quod venit turba videre Iesum suscitantem, & Lazarum suscitatum. Et in crastinum, quod est hodie, Turba multa, qua venerat ad diem festum, cum audissent quia Iesus venit Ierosolymam, acceperunt ramos palmarum, & processerunt obviam ei, & clamabant: Hosanna. Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Vbi primum apparet veritas illius dicti: sicut igne probatur argentum, & aurum camino; ita corda probat Dominus. Occasio data, siue sapienti siue stulto, est velut ignis & fornax, in qua probatur argentum & aurum. Data n. occasione sapienti, sapientior fit; & stultus exaltat stultitiam suam. Quo pacto Deus probat corda hominum. Adventus Christi, insipientibus fuit occasio peccandi. Nam si non venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent. At contra sapientibus salus; De

Luc. 10. 23 quibus; Beati oculi qui vident, qua vos videtis. Et hoc est iudicium, de quo dicebat

Ioan. 8. 39. Dominus: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident, videant; & qui vident, cæci fiant. Iste enim adventus occasio fuit, qua ablatus est Regnum Dei à synagoga, & datum est Ecclesie. Propterea etiam in mysterio ipso Principes persequuntur, turbæ sequuntur. Illi ad mortem quaerunt, isti ad gloriam canunt. Ita tempus Paschale est ad ruinam, & ad resurrectionem multorum. Nam Pascha nostrum, id est Christus, mors est malis, vita bonis.

1. Cor. 11. Qui accedit indignè, iudicium sibi manducet, & bibit; At verò, Qui manducat meam

Ioan. 6. 55. Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in

novissimo die. Ideò in Paschate traditus est

gentibus; ablatus, & abiectus à synagoga.

Exhortatio Docet Scriptura quomodo Ezechias

2. ar. 30. Rex Iuda immolavit Phasæ maxima fo-

26. temnitate, de qua sic scriptum est: Facta est

grandis celebratio in Ierusalem, qualis à diebus Salomonis filii David Regis Israel in ea urbe non fuerat. Ad quam tamen multi de populo inuitati, habitantes in Ephraim, & Manasse, & Zabulon, unde eorum patres captivi ducti fuerant, speraverunt ire. Vnde ait Scriptura de cursoribus, per quos Ezechias hortabatur, ut venirent ad festivitatem. Igitur cursoribus pergebant velociter, de civitate in civitatem, illis irridentibus, & subsannantibus eos. Heu miseri, quot sunt spernentes Dei cultum, solemnitatem eius respicientes? Hæc erat prædicatio Ezechie per cursores: Filii Israel, revertimini ad Dominum Deum Abraham, Isaac, & Iacob: & revertetur ad reliquias, qua effugerunt manum Regis Assyriorum. Hoc dicit qui in captivitate decem tribuum facta per Regem Assyriorum, aliqui effugientes reuerii sunt in Terram Israël, qui tamen neque propterea ritè colebant Dominum, perseverantes in cultura idolorum, quorum multi irridebant talem prædicationem. Heu quot nunc facto irrident divina, secularibus postponentes. Promittitur ergo, quod si reuertimur ad Deum, Deus reuertetur ad nos, & multi tamen irrident. Pergit Ezechias. Nolite fieri sicut Patres vestri, & fratres vestri, qui recesserunt à Domino Deo patrum suorum, qui tradidit eos in interitum, ut ipsi cernitum. Ecce quod neque præfens malum, illos reducebat. Pergit: Nolite induere cervicem vestram, sicut Patres vestri: tradite manus Domino (id est subiciete vos Domino) & venite ad san-

ctuarium eius, quod sanctificavit in æternum (ita scripta idololatria colite Deum) servite Domino Deo patrum vestrorum, & auertetur à vobis ira furoris sui, sic promittit liberationem à malis. Pius enim (inquit) & clemens est Dominus Deus vester, & non auertet faciem suam à vobis, si reuersi fueritis ad eum: Hæc verba nobis quoque conveniunt. Accipite igitur, ut nobis dicta

SECVNDA PARS.

EX dictis apparet, duo genera hominum erga Christum se habere, singula secundum proprias dispositiones, ut dicamus utrum illorum velimus amplecti, & quod

grandis celebratio in Ierusalem, qualis à diebus Salomonis filii David Regis Israel in ea urbe non fuerat. Ad quam tamen multi de populo inuitati, habitantes in Ephraim, & Manasse, & Zabulon, unde eorum patres captivi ducti fuerant, speraverunt ire. Vnde ait Scriptura de cursoribus, per quos Ezechias hortabatur, ut venirent ad festivitatem. Igitur cursoribus pergebant velociter, de civitate in civitatem, illis irridentibus, & subsannantibus eos. Heu miseri, quot sunt spernentes Dei cultum, solemnitatem eius respicientes? Hæc erat prædicatio Ezechie per cursores: Filii Israel, revertimini ad Dominum Deum Abraham, Isaac, & Iacob: & revertetur ad reliquias, qua effugerunt manum Regis Assyriorum. Hoc dicit qui in captivitate decem tribuum facta per Regem Assyriorum, aliqui effugientes reuerii sunt in Terram Israël, qui tamen neque propterea ritè colebant Dominum, perseverantes in cultura idolorum, quorum multi irridebant talem prædicationem. Heu quot nunc facto irrident divina, secularibus postponentes. Promittitur ergo, quod si reuertimur ad Deum, Deus reuertetur ad nos, & multi tamen irrident. Pergit Ezechias. Nolite fieri sicut Patres vestri, & fratres vestri, qui recesserunt à Domino Deo patrum suorum, qui tradidit eos in interitum, ut ipsi cernitum. Ecce quod neque præfens malum, illos reducebat. Pergit: Nolite induere cervicem vestram, sicut Patres vestri: tradite manus Domino (id est subiciete vos Domino) & venite ad san-

ctuarium eius, quod sanctificavit in æternum (ita scripta idololatria colite Deum) servite Domino Deo patrum vestrorum, & auertetur à vobis ira furoris sui, sic promittit liberationem à malis. Pius enim (inquit) & clemens est Dominus Deus vester, & non auertet faciem suam à vobis, si reuersi fueritis ad eum: Hæc verba nobis quoque conveniunt. Accipite igitur, ut nobis dicta

quod nostrū est adhærere turbæ, quæ acceptis ramis palmarum processit obviam Christo Domino, cum læto illo clamore: *Hosanna: Benedictus qui venit in nomine Domini Rex Israel.* Vbi primū est considerandū, Palmas significare victoriam, quæ pugna supponit: pugna vero Sanctorū, & in primis Christi, est in tribulatione: de multitudine enim innumerabili cū dixisset Ioannes, quod erant ante thronū & in cōspectu Agni, amici stolis albis, & palmæ

14. in manibus eorū, subdit: *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas in sanguine Agni.* Ergo obviantes turbæ cum palmis in manibus, quib. Christi victoriam præfigurant, veluti protestantur, ipsum nunc in campum descendere ad præliandū, quod & Christus, vere etiam suo hoc triumpho præterdit. Hoc pacto demonstrans, aggredi quidem se certamē forte contra Principem huius mundi, sed non quasi dubius de victoria, sed certissimus & securissimus de triumpho.

15. Quia in re nunc quædam nobis proponuntur. Primum est, quod res, quam Christus nunc aggreditur, ingrediens Ierosolymam, triumphantis instat, vere prælium est. Ideo enim Rex appellatur: *Benedictus, qui venit in nomine Domini Rex Israel.* Rex autem est bella committere. *Quis Rex* (inquit) *iturus committere bellum: &*

1. Reg. 11. 1. *Tempore, quo solent Reges ad bella procedere.*
1. Reg. 9. Sic & populus ad Samuelem: *Rex erit super nos, & egredietur ante nos, & pugnabit bella nostra pro nobis.* Ergo & aduersarius non aliud erit, quam Rex, Princeps, videlicet huius mundi, & Rex superbiæ:

1. Reg. 12. 3. draco videlicet habens capita septem, & in capitibus diademata septem. Modum pugnandi turbæ notant dicentes: *Benedictus, qui venit in nomine Domini.* Qui exemplo Davidis declaratur, qui com-

1. Reg. 17. 45. missurus cum Gigante dicebat illi: *Tu venis ad me, cum gladio & hasta, & clypeo: Ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum Dei agminum Israel.* Et in Psalmo, vnde scripta est laus ista: *Benedictus, qui venit in nomine Domini; mentio*

10. præmittitur belli contra inimicos: *Domini* (inquit) *mibi adiutor, & ego aspiciam*

inimicos meos. Omnes gentes circumserunt me & in nomine Domini, quia vltus sum in eos. Circundantes circumsederunt me, & in nomine Domini, quia vltus sum in eos. Circumsederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis; & in nomine Domini quia vltus sum in eos. Vbi etiam aperitur quid sit venire in nomine Domini: nempe confidere in Domino. Sicut enim Goliath confidebat in armis, sic Dauid in Domino. Ideo Christus in Psalmo: *Bonum est 8. confidere in Domino, quam in homine, & in 16. Principibus. Dominus mibi adiutor, & ego despiciam inimicos. Dexteram Domini fecit virtutē. Dexteram Domini exaltauit me. Fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus est mibi in salutem.*

Arma igitur consideremus, quibus præliatum est. Dauid enim, quamuis in Domino confusus, processerit ad bellum, non omnia tamen arma reiecit; sed ea sumpsit, quæ opus ostenderent esse non humanæ virtutis, sed diuinæ protectionis. Arma quippe oblata à Saul dimisit tanquam non sibi apta, & accommodata; sed fundam sumpsit cum lapidibus; vt dicere posset: *Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus non saluabit me.* Quæ igitur arma Christi: iustitia, & Patientia. At draco contra iustitiam habet blasphemiam, oppositum videlicet diuinæ legi, quæ iustitiam docet. Vnde Ioannes: *Vidi de mari be-*

1. Reg. 17. 39. *stiam ascendentem, habentem capita septem, & super capita nomina blasphemia.* Bestia 10. hæc Principatus est mundi, in quo Satanas cum Christo pugnavit, & cum exercitu eius. Contra patientiam, draco est rufus de sanguine, videlicet Agni, & martyri Iesu. Vnde scriptum est: *Et datum est ei bellum 1. Reg. 13. 7. facere aduersus sanctos, & vincere eos: & infra. Hic est patientia, & fides Sanctorum.* 10.

Pro fide in Christo, est iustitia. Nam sicut sancti patientia & fide pugnaverunt, sic Christus patientia & iustitia. Nam Ioannes de illo scripsit: *Cum iustitia iudicet, & pugnat.* Vnde *visus est in equo albo, 14. & exercitus, qui sunt in celo, sequebantur eum in equis albis, vestiti byssino albo, & mūdo: Byssinum autem iustificaciones sunt san-*

8. *ctorum: declarat Ioannes. De patientia 13. autem*

- autem idem scribit Ioannes. *Vestitus erat veste aspersa sanguine.*
- Itaque ex vna parte est iustitia, & patientia; ex altera iniquitas, & persecutio. Propter iustitiam, in Christo diabolus nullam habebat potestatem, alioqui Christus non esset in omnibus diabolo contrarius. *Venit* (inquit) *Princeps huius mundi, & in me non habet quidquam.* In hoc enim est perfecta contrarietas, ex qua bellum est inter Christum, & draconem; Quod Christus iustus est vndeque. Qui ideo in Isaia dicit: *Ego, qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum.* Et quando praedicitur venturus vt Rex ad saluandum,
- Zach. 9. 9.** vocatur *Iustus, & Saluator.* De peccato vero inimicorum suorum, in quibus prahans est satanas contra Christum, dicebat Christus ipse: *Sinon venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habet peccato suo.* Voluit enim manifestum esse certamē. Vnde sicut aperta fuit iustitia eius, adeo vt Iudas, qui tradidit eum; & Pilatus, qui ad mortem condemnauit illum, aperte iustum proclamauerint. Ille culpans se, dicens: *Peccauis, tradens sanguinem iustum.* Ille exculpans se, dicens: *Innocens ego sum à sanguine Iusti huius: Vnde audacter dicebat ipse inimicis suis: Quis ex vobis arguet me de peccato?* Iniquitatem vero suam ipsimet inimici prodiderunt. Qui in concilio suo, quo statuerant illum occidere, aliam nullam adduxerunt causam, quam istam: *Hic homo multa signa facit: si dimittimus eum sic, venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem.* Si signa facit, ergo sanctus est, ipsimet alibi dicentibus: *Quomodo potest homo peccator haec signa facere?* Hic igitur Propheta est similis Moyfi promittens à Deo. Deus autem illum promittens dixit: *Qui non audierit Prophetam illum, ego ultor existam.* Manifesta ergo fuit eorum iniquitas persecutorum singularem Prophetam istum, qui propterea inexcusabiles sunt dicente Domino Iesu: *Sinon venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Si opera non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non haberent. Sed vt adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est. Quia odio habuerunt me gratis.* Fatentur ipsi opera eius, quae possint post illum omnes trahere. *Multa signa facit, omnes credent in eum.* Peccatum ergo illorum manet manifestum.
- Ratio vero pugnandi his armis, haec est: *Deus lux est, & tenebra in eo non sunt.* Inquit Ioannes. Nullum ergo in Deo bellum, vel minimum; quia nulla contrarietas; & sibi consentiunt omnia. Ergo summa, & absoluta in eo pax est, atque infinita concordia. Nihil propterea ab eo potest exire, quod eandem pacem non participet, suoque cum auctore non contrariet. Pacata ergo omnia sunt, quatenus à Deo sunt. Vnde ergo lites & contentiones ortae sunt: Ex eo, quod creatura aliqua, aduersus Creatorem suū crexit se, ab eo dissentiens & recedens: In quo initium fuit omnis peccati. Vt appareat, quod peccare nihil sit aliud, quam contra Deum pugna-re. At peccatores isti ac pugnatōres nō preualuerunt, neque locus eorum amplius inuentus est in cœlo. Ergo repugnatum est illis. Id vero, quod cum iniquitate pugnat, iustitia est. *Qua enim conuentio est?* (inquit Apostolus) *iustitia ad iniquitatem.* Debuit ergo armis iustitiae occursum fieri contra iniquitatem. Vt autē par pugnandi ratio esset vtrinque; sicut iniquitas illa fuit in creatura. *Non enim est iniquitas à Deo.* Congruum impense fuit, quod & iustitia oppugnans esset in creatura aliqua: non autem in qualibet, sed in ea, quae posset implere omnem iustitiam ad expugnandam omnem iniquitatem. Hic autem non potuit alius esse, quam is, *quem Pater sanctificauit & misit in mundum,* Sanctus videlicet Sanctorum, qui posset sanctificare & iustificare quemcunque, atque iniquitatem omnem debellare, & omnem altitudinem extollentem se aduersus Deum destruere, & conculcare. Ideo nobis factum est iustitia, & sanctificatio.
- Cur vero etiam patientia pugnandum sit, haec sit ratio prima Iustitia, vt iniquitatis sit victrix, omnem perfectionis apicem necesse fuit attingere. *Patientia autem operis iustitiae.*

perfectum habet. Ideo enim extrema, summaque omnium beatitudinum illa est
 Rom. 1. 19. *Beati, qui persecutionem patiuntur propter*
 Heb. 10. 36 *iustitiam. Patientia ergo necessaria est:* si
 autem patientia necessaria est, & ubi passio
 non est, patientia esse non potest: pati oportet
 illum, qui cum iustitia pugnat aduersus
 iniquitatem. A quo vero nisi ab iniquitate,
 & ab iniquitatem faciente? Ecce quomodo
 in aduersariorum agmine persecutio est,
 quae patientiam exerceat, & oppugnet; &
 contra quam patientia exerceat vires suas,
 & ostendat virtutem suam.

Secunda ratio sit ista; Iniquitas contra
 innocentem se mouet. Dixerunt impij:
 Venite opprimamus iustum. *Semper iurgia*
 Thom. 17. 11 *quaritur malus:* inquit Salomon: quod ap-
 Gen. 4. 8. paruit in primo scelesto Cain, qui occidit
 fratrem suum. Vt ergo non praualeat ho-
 mo impius & persecutor, contra illius acies
 est dirigenda patientia. Ob id ergo etiam
 Heb. 10. 36. Patientia necessaria est. Vt qui iustus est,
 sit fortis & patiens. Nulla enim maior for-
 titudo est contra iniquas persecutiones,
 quam patientia. Vnde bene Salomon:
 Thom. 16. *Melior est patiens viro forti: & qui domina-*
 tur animo suo, expugnatore urbium: Quod
 est dicere: Maior est fortitudo cordis,
 quam corporis; & illustrior victoria illa,
 quae de animo proprio est, quam de quo-
 mis aduersario, etiam si urbem expugnes.
 Hae autem mentis fortitudo, & patien-
 Rom. 9. 17. tia est. Qui enim patitur, habet apud se do-
 mesticum inimicum, aduersus malum paene
 reluctantem, qui plurimum valet ad forti-
 tudinem mentis labefactandam; cum quo
 Luc. 21. 43. etiam Dominus Iesus pugnavit in horto,
 factus in agonia; ut carnis voluntatem de-
 iiceret, atque sub diuina voluntate demitte-
 44. ret. Quae pugna fuit tam valida, ut sangui-
 nem funderet; sic docens, victoriam prius
 de nobis referendam esse, ac demum de
 inimicis exterioribus. Qui enim domina-
 tus fuerit animo suo, quatenus pati recu-
 sat, iam invulnerabilis factus est, ut nihil
 possit aduersarius contra eum.

Potest & tertia ratio reddi: Quamobrem
 patientia necessaria sit. Ingre diens peccatum
 in mundum, secum adduxit mortem; ita
 decernente diuina iustitia, ut in quacunq;

die transgressus fuisset homo Dei manda-
 tum, mox mortem subiret, ut suae iniqui-
 tatis poenas lueret. Qua in sententia diui-
 nae iustitiae, diuina pariter misericordia
 habuit partes suas: nempe ut commerita
 per delictum mors, ipsum quoque sui meri-
 tum deleteret & extingueret. Si enim culpa
 & poena simul iunctae, diuinae iustitiae fa-
 cientes satis, hominem depresserunt; cur non
 possint iustitia & patientia coniunctae, ho-
 minem subleuare? sicut enim ex peccato
 mors, ita ex iustitia vita: *Iustus enim ex fide*
 Rom. 1. 17. *viuit.* Sic enim absorpta est mors in victo-
 1. Corin. 15. 54. ria, dum mors patienter toleratur; & iu-
 stitia, ut vitam det, contra mortem armis
 patientiae decernat: stat ergo sententia,
 Peccasti? poena subeunda est, quam morte
 dicimus. Poena, si cum iustitia coniungatur,
 grata est Deo, & salutis est causa.

Non autem sine patientia potest cum iu-
 Rom. 5. 4. stitia, poena esse coniuncta. *Patientia enim*
 probationem operatur. Ergo propter hoc,
 patientia nobis necessaria est. Vnde & Do-
 Heb. 10. 36. minus Iesus, qui portauit peccata nostra in
 corpore suo, etiam dolores nostros ipse
 portauit. Vt idem Deus, qui posuit in eo
 1. Pet. 2. 24. iniquitates omnium nostrum etiam dice-
 ret: *Propter scelus populi mei percussi eum.*
 Vt tollens peccata, vulneratus sit propter
 iniquitates nostras; hoc enim pacto pec-
 cata multorum tulit.

His itaque munitus armis Dominus Ie-
 sus, in arenam descendit cum crudelissimo
 hoste pugnaturus. Vt intelligamus, illius
 sacratissimam Passionem, fuisse certamen
 forte, quo contra aduersarios nostros pug-
 nauit pro nobis. Ideo illum volens propheticè
 praenunciari, permisit Dauidem
 ab iniquis, & inimicis suis crudeliter im-
 pugnari, ut dum in Psalmis narrat passio-
 nes suas, atque pro eis rogat Dominum,
 ut sit illi in eisdem perferendis adiutor, &
 in remouendis illis protector, atque susce-
 ptor, transeat ad supplicia Domini nostri
 recensenda, quorum suae ipsius Dauid pas-
 siones erant figurae atque praenuntiae. Pro-
 pterea ubique illum audimus contra inimi-
 cos suos deprecantem, vel de eorum sub-
 uersione gratias agentem. Hinc est, quod
 in libro Psalmorum statuitur in primo

- Psal. 1.** Psalmo iusticia viri, cuius semper fuit voluntas in lege Domini. In secundo autem Psalmo, hostium contra illum tangitur aggressio, nam fremuerunt gentes, & astiterunt Reges terra, & principes conuenerunt in unum, aduersus Dominum, & aduersus Christum eius. In tertio verd iam laetatur iustus de victoria: Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? Non timebo millia populi circumdantia me: vt hi primi tres Psalmi veluti argumentum sint totius libri Psalmorum, in quo plurimum explicatur pugna, quam diu tolerauit ab inimicis suis. Quod factum est, vt iugis esset in labijs nostris laus, & gratiarum actio de passione Domini nostri Iesu Christi. Propterea enim laudibus turbarum victoriam precipientium, coepta est pugna, in quibus propterea vsurpantur verba, quae certe victoriam istam iam olim in Psalmo resonabant.
- Psal. 117. 1.** Nam Psalmus ille: *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia eius: Dicit nunc Israel Deum eximie laudat de bonitate, qua Christum liberauit de manu inimicorum suorum.*
- 5.** Tribulatione quidem suam comemorat dicens: *De tribulatione mea inuocaui Dominum, & exaudiuit me in latitudine Dominus: & quod haec fuerit ab inimicis*
- 7.** statim innuit, subdens: *Dominus mihi adiutor, & ego despiciam inimicos meos: &*
- 13.** quanta fuerit, ostendit subdens: *Impulsus*
- 17.** *euersus sum, vt caderem. Et: Non moriar, sed viuam.* Non quidem mortem simpliciter negans, sed quod ad mortem non fuerit, sed ad vitam perfectam, & immortalem, sicut & de Lazaro respondit: *Infirmas haec non est ad mortem, sed pro gloria Dei, quomodo & sequentia illa intelligenda sunt: Castigans castigauit me Dominus, & morti non tradidit me.* Vt verd, quibusdam essent isti sui inimici, pateret, subdit: *Lapidem, quem reprobauerunt adificantes, hic factus est in caput anguli.* Dominus enim aperte in Euangelio se lapidem istum esse declarauit Reprobatores verd illius, ipsos esse Iudaeos, a quibus auferendum erat Regnum Dei. Ergo sequens laus: *O Domine saluum me fac: Domine bene prosperare!*
- Benedictus qui venit in nomine Domini, ca** est, quam modò turbae cencinunt: *Hosanna, Benedictus, qui venit in nomine Domini.* Turbae itaque, futuram victoriae de passionis pugna laetanter pronuntiat, atque palmas gestantes in manibus praefigurant. Ergo dum subdit inuitans ad laudandum: *Constituite diem solemmem in condensis, vsq. 27.* quae ad cornu altaris: ad nos loqui videtur: Vult enim, quod pro his laudibus ad Dominum dirigendis, festus dies constituarur, in quo is frequens sit populorum concursus, vt se mutuo comprimentes ex magna multitudine, appropinquent vsq. ad cornu altaris, quod erat in atrio interiori, super quo fiebant sacrificia.
- Vbi mysterium indagates recordemur, quod in sacrificiis quibusdam insignioribus, sanguine hostiae tingebantur cornua altaris holocaustorum, & in eo maxime sacrificio, quod semel tantum in anno fiebat per Pontificem: Vt non immerito per cornua crucis intelligamus, de cuius cornibus intelligitur obcurissimum illud uaticinium: *Cornua in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo eius, ante faciem eius ibit mors.* Cornua illa duo crucis, fuerunt in manibus Christi, dum ille confixas tenuit in illis manus. Ibi abscondita est fortitudo eius, nam quis crederet quidquam illum posse, qui manus haberet nedum ligatas, verum & clauis perforatas, crucisq. confixas? Vis quippe operandi manibus assignatur. Vnde & de ipso Deo, qui Spiritus est, canitur: *Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me, Dextera Domini fecit virtutem.* Vbi ergo cornua in manibus, ibi abscondita est fortitudo. Abscondita tamen, non ablata. Nam tanta fuit illius abscondita fortitudo, vt mortem fugaret, persequens illum quae cedens tantae fortitudini, fugiens ibi ante faciem eius. Iuxta quod scriptum est: *Paruuli eius abierunt in captiuitatem ante faciem tribulationis. Principes abierunt absq. fortitudine ante faciem subsequens.* Neg; sola mors cessit huic fortitudini absconditae; sed & diaboli egredietur, (inquit) *ante pedes eius fugiens insequens.* Vide pulcherrimam allusionem. De eo, qui prorsus alligatus dicitur:

dicitur: *Ligatis manibus & pedibus.* Quantū ergo infirmus apparuit, qui manus habuit, & pedes cruci affixos? Et tamen in manibus eius tanta est fortitudo, vt fugata ab eo ante faciem eius eat mors. Tanta est in pedib⁹ eius velocitas, vt diabolus egrediatur ante pedes ejus. Quin stans, quasi moveri non possit, mensus est terram, id est illam totam acquisiuit & in possessionē accepit: Metimur enim quæ acquirimus possidenda; iuxta quod scribitur in Apoc. 11. 1. *Metire templum Dei, & altare, & adorantes in eo. Atrium autem, quod est foris templum, eicie foras. & ne metiaris illud, quoniam datum est gentibus.* Itemq; *affixit & dissiluit gentes;* solo intuitu illas disperdens. Cum igitur in manibus etiā affixis ad cornua altaris, crucis videlicet, tanta sit fortitudo, cantantes & psallentes ad hæc cœnua accedamus, virtutem crucis prædicantes, & cum palmis victoriæ acclamantes: *Hosanna: Benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel. O Domine saluū me fac. O Domine, benè prosperare. Benedictus, qui venit in nomine Domini.*

eundem habebit vltorem, sicut *Ægyptij* qui nullam requiem populo concedentes traditi sunt Angelo percutienti. Vnde Psalmus: *Misit in eos irā indignationis sue: Psalm. 77.* indignationem, & iram, & tribulationē, 49. immisiones per Angelos malos. Item Salomon: *Qui peruersi cordis est, non inueniet bonum; & qui vertit linguam, incidet in malum.* Tu iam cæperas Christo sociari, ipsumq; laudare: At nunc peruertis cor, & linguam, vt neque illi adhareas, neque prædices illius virtutes. Quid ergo? non inuenies bonum, sed incidis in malum, sicut miseræ contigit synagoga, suū Messiam crudeliter persequenti, quæ hæredem persequens, hæreditate priuata est & abiecta, vt iam non sit populus Dei. Id quod à nobis Deus auerrat.

CONCIO SECVNDA.

ARGVMENTVM.

Ostenditur, Pasionem Christi, ipsi procuratam fuisse & ab hostibus & ab amicis, propter ipsius opera bona. Aliquando bonum, aliquando malum, persecutiones declinare. Gloria & vtilitas, pati pro Deo & proximo. Latenter aduersa sustinenda. Patientibus compatiendum. In Morali, Contra amatores mundi.

EXITVM illum antiquum de *Ægypto*, & populo barbaro, & introitum in terram repromissam, voluit Deus fieri cum magna solemnitate, in iustitiasque signis; Nam *mare vidit: Iordanis conuersus est retrorsum: A facie Domini mota est terra, à facie Dei Iacob: Montes exultauerunt, vt arietes; & colles sicut Agni ouium.* Ergo & in hoc transiit, quo Iesus noster, qui in illo veteri Iesu, qui est Iosue, figuratus, non sine solemnitate & pompa, à mundo ad Patrem procedere debuit. Quod

1. dicitur: *Ligatis manibus & pedibus.*
 2. Quantū ergo infirmus apparuit, qui manus habuit, & pedes cruci affixos?
 3. Et tamen in manibus eius tanta est fortitudo, vt fugata ab eo ante faciem eius eat mors.
 4. Tanta est in pedib⁹ eius velocitas, vt diabolus egrediatur ante pedes ejus.
 5. Quin stans, quasi moveri non possit, mensus est terram, id est illam totam acquisiuit & in possessionē accepit: Metimur enim quæ acquirimus possidenda; iuxta quod scribitur in Apoc. 11. 1.
 6. *Metire templum Dei, & altare, & adorantes in eo. Atrium autem, quod est foris templum, eicie foras. & ne metiaris illud, quoniam datum est gentibus.*
 7. Itemq; *affixit & dissiluit gentes;* solo intuitu illas disperdens.
 8. Cum igitur in manibus etiā affixis ad cornua altaris, crucis videlicet, tanta sit fortitudo, cantantes & psallentes ad hæc cœnua accedamus, virtutem crucis prædicantes, & cum palmis victoriæ acclamantes:
 9. *Hosanna: Benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel. O Domine saluū me fac. O Domine, benè prosperare. Benedictus, qui venit in nomine Domini.*
 10. Gestemus nihilominus palmas in manibus nostris, vt victorem laudemus nedū vocibus, sed & manibus, sequentes illum in pugna, vt & cum illo victoriam referamus. Conclufitem⁹ Canticum suū *Habacuc: Super excelsa mea deducet me victor in Psalmū canentem. Ero & ipse in Excelsis, sicut ipse fuit in suis, de quibus dixit: Es ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum. Crux mea exaltabit me, in qua Dux ipse victor deducet me, in Psalmis canentem; nempè victorem, & calcantem inimicos meos, & conculcantem leonem & draconem. Discamus ergo cum Domino Iesu, pugnare cum hostibus, & pugnātem sequamur, vt illius quoq; victoriæ participes simus.*
 11. Sed heu, quot sunt, qui se potius sociant cum inimicis suis, cum Iudæis, & cum demonibus ad eorum æternam perditionē? Audi infelix dicta sapientis: *Semper iurgia querit malus: Angelus autem crudelis mittitur contra eum.* Pugna Christi pacē intendit, At diabolus iurgiis, & contentionibus delectatur. Qui ergo illum imitatur,

- Exod. 13. 21.* Quod factum esse docet solemnitas hodierna. Ibi Dominus primum in columna nubis, & in flamma ignis, post in arca, populum præcedebat. Hic verò Deus ipse nõ in figura, sed in veritate præcedit. Mandat fit arca in Iordanis alueo, donec totus pertransiret populus, atq; ita & ante populum ad Iordanem accessit, & post populum a Iordane recessit, vt videas figuratas turbas, quæ præcedebant, & quæ sequebantur Dominum nostrum hac in via, qua de mundo transibat ad Patrem; atque intelligas, quòd quamuis Christus relurgens ex mortuis iam non moritur, vt videatur ipse ante omnem populum currentem pertransisse: at tamen fidelis ante ipsum præcedit, dum fide concipiens illius transitum, qui fuit passio illius & mors, vim accepit ab ea viam hanc pergendi, qua omnes & nos transimus de hoc mundo ad Patrem. Propterea enim Ecclesia suis caremoniis atq; solemnitatibus iugiter renouat passionem illam, vt veluti Christus stet in Iordane, donec totus electorum numerus transuadat Iordanem istum, & mortis Christi & nostræ mortalitatis. **Quoniam** ergò dicitur in figura: *Festinauit populus: Et est transitus.* Nos quoque festinanter, id est feruenter iter istud perficiamus, quo Christi passionem fidei mente pertractemus. Et quod turba corporaliter fecit, comitatus illius ingressum in Ierusalem, extra quam non capiebat Prophetam perire; Nos spiritualiter perficiamus, mente comprehendentes transitum suum istum, atq; fidei contemplatione meditates.
2. Quoniam verò, quæ nobis hodiè in lectione Euangelica, & in ritu externo sancta proponit Ecclesia, processum ostendunt, quo Christus fundamenta iecit suæ Passionis, suntq; principium quoddam illius atq; præambulum; ea & nos consideremus, quibus quasi itineribus, & causis suæ occasionibus ductus est in effectum tantæ suæ Passionis, & mortis. Duo autem attendo nobis à Sancto Ioanne in Euangelio proposita. Alterum est, quòd cum proximum esset Pascha, consueueretq; Christus, vt legis obseruator, in hac potissimum solemnitate ascendere in Ierusalem, *De-*

derans Pontifices, & Pharisei mandatum, vt si quis cognouerit, vbi sit, indicet, vt apprehendant eum. Alterum est, quod vinctis pedibus Iesu vnguento, cuius odore domus, vbi cænauerat Iesus, repleta fuit: *Dixit vnus ex discipulis eius Iudas Ischariotes, qui erat eum traditurus. Quare hoc vnguentum non venit trecentis denariis? & datum est egeno?* In primo, mandatum habemus Pontificum, & Phariseorum; In secundo, consilium habemus Iudæ discipuli traditoris. Inde mandatum processerat, quòd in consilio stauerant illum interficere. Inde consilium, quia Iudas fur erat, & quæ mittebantur portabat. Ex quo mahitur illum doluisse de præda ac furto illi subtracto, per illam sanctam victionem. Vt ita videamus procuratam eius Passionem, & ab hostibus & à domesticis, per id, quod fecit ipse, & quod recepit ab alio. Bonum opus fuit suscitatio Lazari, quod fecit ipse. Bonum opus illud fuisse, & per se perspicuum est: quia defuncto data est vita: & ipse restans est, illud vocans gloriam Dei. Bonum & istud fuisse, illius verba testantur, qui dixit de muliere illa. *Bonum opus operata est in me.* Ex illo tamen sumpserunt occasionem Pontifices illum persequendi, ex hoc Iudas illum tradendi. Ergò nulla culpa in Christo; & propterea iniuste persecuti sunt illum inimici sui. Et propterea confidenter processit, minime timens iniustas persecutiones. Mandant hostes, *vt si quis cognouerit vbi sit, indicet, vt apprehendat.* Cogitat discipulus occultè eum tradere. Ecce ipse se cunctis manifestat palam ingrediens, turbis comitatus, adeò vt ipsi persequentes dicant: *Ecce, mundus totus post eum abiit.*

Ergò verum est Proverbium Salomonis: *Fugit impius nemine persequente; iustus autem quasi leo confidens absq; terrore erit.* Vnde enim illum persequuntur? vt de medio tollant, quia timuerunt timore, vbi non erat timor. Perabant gloriam Christi detrimento fore illis futuram, cum venisset potius lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis sine Iuda. *Fugiant*

Disiiso.

Fugiant ergo nemine persequente. At ille & sine terrore est, & quasi leo confidens, turbas deducit secum victor in Psalmis canentes. Qui innocentia nititur, atque iustitia, istum non contristabit, neq; terrebunt quidquid ei acciderit. Quid timidum fecit Cain dicentem Deo: *Ecce, eiecit me a facie terra, & a facie tua abscondar: & ero vagus & profugus in terra: omnis ergo qui inuenit me, occidet me?* sui facinoris conscientia, illius diuinæ sententiæ executio: *Si male egeris, statim in foribus aderit peccatum.* Ecce peccatum in foribus, peccatum pulsans, vt morti aperiatur, quæ alioqui ingredietur per fenestras, timet mortem, timet occidi; quia per peccatum mors ingreditur ad peccantem. Adfir iustitia, & ambules in medio vmbrae mortis, & non timebis mala. Iustitia enim perpetua est, & immortalis. Ergo impij venient in cogitatione peccatorum suorum timidi. *Iustorum autem anima in manu Dei, & non tanget illos tormentum mortis, & spes illorum immortalitas plena est.* Sit igitur hoc nobis documentum sumptum a glorioso ingressu Domini Iesu in Ciuitatem, vbi de Reo agi sciebat interitu. **Quod** idem etiam magis premit, quoniam veluti triumphum agens, ac dum de victoria certus, introiit securus. Vt & nos latenter eamus aduersus aduersitates, tanquam illarum victores, à quibus, & per quas multum expectemus emolumentum, & gloria.

4. Sed iam horum duorum singula distinctè perpendamus, & illud in primis, quod primum notatum est, ex quo alterum deriuatum est. Quod Christum persequerentur Iudæi, referta est historia Evangelica. Et quod etiã illum interficere cogitauerint, habet sanctus Ioannes referens quod bis sustulerunt lapides, vt lapidarent eum. Et miserunt ministros, vt apprehenderent eum, quos tamen nõ permisit ipse, vt pessent facere quidquam. Sed suscitato Lazaro, collegerunt concilium, vbi decreuerunt interficere illum. Et propterea *dederunt mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit, indices, vt apprehendant eum.* Quia in re duo ipse operatus est ad nostram in-

structionem, & in redemptionem nostrã. Primum refert Ioannes, dicens: *Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudæos, sed abiit in regionem iuxta desertum in Ciuitatem, qua dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis, neque in principio venit ad festum Pasche.* Quapropter (vt dicit Ioannes:) *Querebant Iesum, & colloquebantur ad inuicem in templo stantes. Quid putatis, quia non venit ad diem festum?* De secundo, Ioannes idem: *Iesus ergo ante sex dies Pasche venit Bethaniã, vbi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitauit Iesus. Eecerunt autem ei cœnam ibi. Cognouit ergo turba multa ex Iudæis, quia illic est, & vnerunt non propter Iesum tantum, sed vt & Lazarum viderent. In crastinum autem turba multa, qui venerat ad diem festum, cum audisset, quia venit Iesus Ierosolymam, acceperunt ramos palmarum, & processerunt obuiã ei, &c.* Prius ergo veluti fugiens latuit. Postea sic prodiit in publicum, vt omnium oculis sese obiiiceret manifestum. Nostra instructio est, quod & docere infirmos voluit & perfectos; vt nõ illi desperarent fugientes aduersa, neq; propterea timerent rem facere Deo ingrata, & odiosam; quandoquidem & ipse filius, qui voluntates Patris fecit omnes, & quæ placita sunt illi, fugit interdum, absconditque se. Perfectos autem animauit, vt se morti traderent, neque timerent hoc esse temeritatis, aut præsumptionis, si verè Dei gloriam spectarent vna.

Hinc Iosue duodecim lapides ex Iordanis aluco tulit locauitque in terra, quos durissimos vocat Scriptura. Qui sunt fideles ex mollitate aquarum educti, quasi ex infirmitate erepti, & in solida terra consolidati. Alios item duodecim lapides posuit Iosue in medio Iordanis aluco, vbi steterunt Sacerdotes, qui portabant Arcam fœderis. Hi ergo sunt, qui in obsequio Domini mollitie circundantur. Seruiunt quidem, quoniam ex præcepto Domini de loco, vbi prius absque vilo commo iacebant, translati sunt in locum, vbi fuerat Arca Domini, ad quam ibi manentes habent respectum, notantes videlicet locum, vbi illa stetit. Sic infirmi Domino

mino seruiunt, secundum mensuram fidei suae, quamuis infirmi sunt. Ideo de istis lapidibus non dicitur, quod fuerant durissimi, sicut de aliis dictum est. Fortes quippe in exemplum dati sunt, sicut & Domini fortitudo nobis proposita est ad imitandum. Infirmas verò ad consolandum magis, ne nostra nobis nimium vilescat infirmitas, modò locum occupet, vbi fuit Dominus, quod est dicere: Dum Dominum imiteret: Dum fugiat quemadmodum, & ipse patiens propter iustitiam: Cedat (inquam) non indignetur, non succenseat, non obmurmuret, non cogitet malum reddere, non propterea desinat benefacere. Alioquin non est ista imbecillitas imperfectorum, sed tenetudo puerorum, quae coëreanda potius est, quam excusanda, dicente Salomone. *Qui delicate à pueritia nutrit filium suum, postea inueniet eum contumacem.* Ista tenetudo in asperam euadet duritatem. Si labores sustinere non potes, si iniuriare non uales, veluti infirmus, puer es, qui durus euades & contumax, insurgens aduersus iniuriantem, rebellis contra præcipientem, & yt tuam expleas voluntatem, Dei ipsius voluntati resistentem. Non hos elegit Dominus in seruos suos: Non illius præcepto positi sunt, vbi steterit Arca, sed vbi illos natura creauit, suae dimissi voluntati, quae mollia sequitur, quae suo pondere ad inferiora declinat.

6. Iam bonum opus ipsum, propter quod persecutionem passus est Dominus Iesus considerantes. Opus illud fuit resuscitatio Lazari. In quo tria bona resplenderunt. Primum, gloria Dei. Secundum, vita mortuorum. Tertium, fides populi. De primis duobus dixit: *Infirmas hac non est ad mortem, sed pro gloria Dei.* De tertio scribit Ioannes: *Multi ergò ex Iudaeis, qui venerant ad Mariam, & Martham, & viderant, quae fecit Iesus, crediderunt in eum. Et hodie. Venerunt non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitauit Iesus. Et multi propter illum abibant ex Iudaeis, & credebant in Iesum.* En propter quid homo iustus, iniusta tolerat, pro gloria Dei, pro beneficio proximi, pro mani-

festatione virtutis. Fac tu opus, magnifices Deum; quod si pro illo patiaris, tum magis Deum glorificabis. Sicut de Petro dicitur: *Hoc dixit de morte, qua clarificaturus esset Deum.* Et quanta merces ab sic operante & sic patiente debeat expectari: gloriosum est hoc: quantas patiaris contumelias, opprobria, irrisiones, calumnias: totum erit tibi gloria coram conspicientibus.

Deus protestatus est Iosue, qui per illa magna facturus esset opera; propterea facturus aquas Iordanis, ad transitum populi, dixit illi: *Hodie incipiam exaltare te coram omni Israel.* Quo facto dicit Scriptura: *In die illa magnificauit Dominus Iosue coram omni Israel.* Quantò gloriosior apparebit homo, qui totus est in Deo glorificando? Erat ergò pro gloria Dei, gloria est maxima ipsius hominis patientis. Si autem proximi causa quis patitur, iam quod fecit in fratrem, reuertitur in finem suum, magnum inde referens emolumentum. Si quæras quod aliis vtile sit, non tibi; inde tibi amplior excreuit fructus: sicut qui seminat semen suum, vbi dispergit, colligit; vbi seminat, meret. Ita de Rege dicit Salomon: *Rex, qui iudicat in veritate pauperes, thronus eius in aeternum firmabitur.*

Et generatum de iusto: *Qui negligit damnum propter amicum, iustus est; iter autem impiorum decipiet eos.* Quare decipiet: quia videtur illos ducere ad ciuitatem habitationis, ad loca pingua, ad temporalia commoda, sed ducit in interitum & perditionem. *Quoniam nouit Dominus viam iustorum, & iter impiorum peribit.* Nouit Dominus custodiens ambulantes ab omni malo. Peribit autem iter impiorum, tum quod pereuntes facit impios, tum quod impeditur & truncatur, vt ultra non procedatur. Terminos habet iter istud, statur in illo, ne ad id, quod promittebat, perueniatur. Ergo cum, qui negligit damnum propter amicum, iustus sit, viam pergit iustorum, dum id præstat. Sed, *In semita iustitia, vita: iter autem deorum ducit ad mortem.*

Prov. 29.
21.

Ioh 11. 45.

tem. Qui ergo sic damaum negligit, vt pro proximo illud pati non vereatur, maximum sibi comparat emolumentum.

8. Addit tertiam partem Apostolus dicens:

1. Cor. 13. 2. *Vnusquisq; proximo suo placeat ad edificationem.* Hoc docuit Christus in opere isto bono, pro quo passus est. Nam discipulis reuelans Lazari mortem dixit: *Gaudeo propter vos, vt credatis, quia non eram ibi.*

15. Patrem rogans pro vita defuncti, dixit:

42. *Propter populum, qui circumstat, dixi: Vt credant, quia tu me misisti.* Et denique viso miraculo, tunc crediderunt. Vide quam bonum sit hoc. Deus hominem conditurus dixit: *Faciamus hominem ad imaginem,*

6. *& similitudinem nostram.* Qui dicunt, *faciamus*, plures sunt. Et hi plures dum dicunt; *faciamus*; idem dicunt, in eodem verbo conuenientes; Quo etiam in verbo se mutuo quodammodo hortantur, & excitant ad opus hominis constituendum. Dicere vero, *ad imaginem nostram*, argumentum est, quod se mutuo respiciant, & eandem in se ipsis videant pulchritudinem, ad cuius imaginem hominem effingant & figurent, cuius pulchritudinis visu veluti excitentur ad eius similitudinem efformandam, quasi dicant. Quamobrem tantam nostram pulchritudinem, quæ nobis spectata est semper, non extra nos quoq; cogitamus faciamus, & expressam? ergo faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Si hoc pacto diuinæ personæ loquantur & operantur, quarum vnaquæque Deus est, & vnus Deus, quanta dignatio est Maiestatis excellæ, quod ad perficiendam imaginem sui creatam, homini dicat: *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram:* Qui iustus est, imaginem portat cælestis atq; diuinæ pulchritudinis, vt in eo diuinæ pulchritudinis imago resplendeat. *Sapientia enim, qua in animas sanctas se transfert, & amicos Dei constituit,*

17. *imago est bonitatis illius;* & propterea communem quandam pulchritudinem facit, Dei & hominis; id est facit, vt hominis pulchritudo sit illi cum Deo communis: vt qui iusto sit similis, etiam Dei in se portet similitudinem; ad quam vt effingat homines, iustum alloquitur dicens: *Faciamus*

1. *hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Consentit iustus proximo placens ad ædificationem, viuens inter gentes, sicut luminare in mundo, moribus suis diuinam exponens hominibus similitudinem.

Ad hoc incitatur à Deo, qui videns in homine speciem suam & pulchritudinem, renouat intentionem suam, qua hominem condidit, perficit operationem suam, qua fecit illum ad imaginem suam: ad imaginem Dei creauit illum. Eia ergo & nunc fiat verbum Domini. Personæ illæ diuinæ vna conuenerunt, communi actione operatæ suat: *Ei creauit Deus hominē ad imaginem.* Venite, venite homines vocati in consortium sermonum Dei, operis Dei. Dicite & vos Deo. *Faciamus hominem ad imaginem nostram.* Da nobis, Omnipotens Deus, virtutem, & fortitudinem ad tantum opus tibi commune, & nobis; tuæ Maiestati, & nostræ fragilitati: sis tu adiutorium nostrum, qui fecisti cælum & terram, vt & nos adiutores Dei simus ad efformandam nouam creaturam, factam ad imaginem eius, qui creauit illam. Operamini, operamini opus Dei, Dei sit vestrum opus, vestrum sit opus Dei. Heu an forte timetis mortem? Deus facturus hominē, hominem seipsum nouit esse facturū. Homines nouit se facere, à quibus ipse homo factus fuerat interficiendus. Neq; propterea tamen à condendo destitit hominem. Ergo nolite timere, nolite metuere. Tanto expressior erit in vobis si id aduenerit, imago Dei, tanto distinctius, & apertius illum referetis, qui est imago Dei inuisibilis, propius eò magis ad Christum acceditis, qui, vt in homines similitudinem Patris, qua essent filii Dei, imprimeret illustrius, & etiā exprimeret euentius, ipsis omnium virtutum exemplum factus est, & vniuersæ forma perfectionis; & ea causa inuidiam subit impiorum, quin & mortem obiit. Hoc nos ad proximorum ædificationem animat, hoc nos impellit, hoc (inquam) cogit. A quo quid longius, quid remotius, quid contrarium magis, quam iis scandalo esse, qui nos nouerunt? quibus eum vitam ducimus? qui nostros mores diligentius intuentur?

- 9 *Ios. 3. 7.* Quamobrem Deus ducem Iosue signis magnificauit, atque portentis? *Vt sciatis*, (inquit Deus ipse) *quod sicut cum Moyse fuit, ita tecum sum. Vt timerent eum* (dicit Scriptura) *sicut timuerunt Moysen, dum adhuc viueret*. Signa sanctitatis, signis potentiora sunt potestatis. Hic, quem Deus magnificat, Deus cum eo est, hunc omnes timeant, hunc omnes venerentur, hunc sequantur, hunc imitentur. Ita enim conformes fient imagini Dei: sicut dixit ille, in quo non ipse vivebat, sed Christus *Imitatores mei estote, sicut et ego Christi*. Ergo qui id non prestat, sine Deo est in hoc mundo, qui eiusmodi hominem imitantur, elongantur a Deo. Homo iste non cessat loqui aduersus Deum, opera eius mala sunt, quibus scandalizat pusillos, & cum perdit prauis moribus suis, pro quo Christus mortuus est. *Vir iracundus prouocat rixas*: lubricus luxurias, auarus cupiditates, superbus elationes, inuidus amulationes, torpores piger, epulator comestationes, potator vini ebrietates. Verum est enim *Pro. 13. 20.* *Proverbium: Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit: amicus stultorum, similis efficitur*. Heu quanta pernicies hominum vitiosorum, quantum peccatorum, quantum incommodorum sunt causa? Vnus Iudas traxit ad murmuracionem irrationabilem reliquos quoque Apostolos: Principes Iudeorum contra veritatem populum in suum exterminium incitauerunt, & *totus mundus in maligno positus est*, propter malignantes & facientes iniquitates.

1. Ios. 5. 29.

SECUNDA PARS.

- 10 *Reuiter iam tandem de secundo dicamus, quod Passionis Domini causa fuit, vel occasio videlicet de vnctione. Vbi Maria accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi, & unxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis, & domus impleta est ex odore unguenti.* Liceat hic mihi Dominum interrogare: *Domine, quo vadis?* Audi enim illum respondentem: *Vado ad eum, qui misit me.* Per quam viam ambulat? si interrogem. Erit illius responsio mollis. Per

Joan. 16. 5.

Passionem, & Crucem. Vt quid ergo vnctione admittis ex vnguento pretioso danti suauitatem odoris? Nobis nos ipsos ieiunio affligentibus ita iussit; *et ieiunans, unge caput tuum*. Nunc ipse vadens ad subendas summus afflictiones, ungit pedes suos. An quia ore, quod est in capite, ieiunamus, ieiunantes caput unguimus, pedes vero ipse, quia per hoc verbum: *Vado*; suam exprimit Passionem; dicens: *Filius hominis vadit*. Oleum, quo sunt vnctiones istae, dicitur oleum laetitiae; quia in tribulationibus, sine assumptis, siue illatis ire debemus gaudentes adeo, vt & gloriemur in illis? Quale vero gaudium est Christo pati pro nobis, quandoquidem dicit in cana: *Desidero desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, antequam patiar*: Quale gaudium illi, qui benedictus veniens in nomine Domini, vt se Agnum immaculatum exhibeat, hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, inuenit a sellum & sedit super eum, vt a laetantibus & cantantibus turbis excipiat, & impleatur Prophetia illa. *Exulta filia Syon, tubila filia Ierusalem, ecce Rex tuus, venit tibi iustus & Saluator, ipse pauper, & ascendens super asinam, & super pullum filium asinae*: lati ergo lorum excipiunt, qui oleo laetitiae propterea voluit ungi pedes suos, & vt persuasum nobis esset, vnctionem hanc ad suam Passionem pertinere; de illa sumpsit traditor occasionem illius tradendi, vt lucrum ex corpore compeularet, in quo illud se perdidisse arbitrabatur.

Rursus, vt murmur sedaret obloquentis dixit: *Sinite illam, ut in diem sepulturae meae seruet illud*. Quemadmodum seruat in die sepulturae id, quod totum nunc in illum versat fracto alabaistro? Propterea quod ipse hanc vnctionem accepit pro illa, qua facere voluisset in sepultura eius. Mihi vnctio ista loco illius est. Virtus vnctionem volo, vt expeditus ad mortem pergam, mortuum unget Spiritus sanctificationis ex resurrectione mortuorum. Tunc repletus est gaudio totus Christus, cui non pedes modo vncti sunt oleo laetitiae, sed cor & caro eius exultauerunt in Deum viuum, & in DEO viuos nam in homine mortuo soli pedes, qui illum deduxerunt in mor-

in mortem, soli affectus, quibus fertur anima, quocunque fertur. A mor ille est zelus, indignatio contra diabolum, & contra peccatum. *Indignatio*, inquit, *mea ipsa auxiliata est mihi*. Isti sunt pedes vncti abiptus. Occultum fuit gaudium, quia occulti pedes, non videbatur exterius charitas illa tua, non zelus, non pugna contra diabolum: putabatur inuitus mori ex demerito proprio, vt reus mortis, & nõ valens de Cruce descendere. Quomodo ergo videtur læticia cordis eius, qui dicebat: *Tristis est anima mea vsque ad mortem*: Ergo oleum istud læticia fortitudo erat, qua lætanter, & glorianter ibat ad Crucem, id est constanter, indubitanter, confidenter.

12 Ecce nunc audistis Mysterium, accipite documentum, & documentum duplex. Alterum ab Vncto; alterum ab Vngente. Ab illo, vt læti, & constantes sustineamus aduersa. Ab ista, vt sustinentibus illa, compatiatur, subsidium, quod possumus, suppeditantes.

13 Vtrumque complexus est Apostolus scribens ad Hebræos: *Et vincita compassi estis, & rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis*. Cur vero debeamus in aduersitatibus gaudere, ibi demonstrat Apostolus subdens immediate: *Cognoscetes vos habere meliorem, & manentem substantiam*: Ac si dicat: Tanta est bonorum, quæ speratis, præstantia, tantumque in hac spe gaudentes esse vos conuenit, vt præsentium bonorum subtractio à spe illa, & ab illius gaudio deicere vos nequam valeat. Collatio futurorum cum præsentibus si fiat, sic replet gaudio, vt quia illud possidet animus, tristitia locum dare non possit. Futura præsentibus sunt meliora multo, manent illi in seculum sæculi. Transeunt ista omnia tanquam vmbræ, cum vere vmbræ sint non solida ac substantia; vt non minus sua leuitate, & breuitate crucient, quam sua passione delectent. At vero ab eis cor nostrum, illorum abstrahit subtractio, vt ad futura transferatur. Quod dum fit, tranquillatur cor, manentibus bonis nixum atque præstantibus, & incipit illorum dulcedi-

nem prægustare. Vide quid dicit Salomon in parabola: *Erudi filium tuum, Pro 29.17 & refrigerabit te, & dabit delicias anima tue.*

Potest ne Pater filium contristare, vt non tristetur & ipse? Sed erudiens affligitur, postea refrigerabitur, & fruetur delictis anima sua gaudens in illo. Parabola ista est causæ, & facti instantis. Si principio sustinueris, in nouissimo gaudebis, neque diu differetur præstolatio tua, neque procul, & de vltimis finibus gaudium eius erit. Aduerte mysterium, vt siccaretur Iordanis alueus, habuerunt Sacerdotes pedes in aquis illius tingere. Ingressisque eis in Iordanem, & pedibus eorum in parte tinctis (Iordanis autem, ripas alui sui tempore messis impleuerat) steterunt aquæ descendentes in locum vnum, inferiores autem defecerunt. Planum est autem illos stetisse in Iordanis medio, vt ibi scriptum est, donec transfret omnis populus. Ergo mox vt aquas tetigerunt, siccatu est alueus, vt per siccam venirent vsque ad medium eius. Ingredere benedictæ Domini, libens aduersa complectere, & mox cessabunt aduersari, amara in dulcia conuertentur. Sint magna, quantumlibet impleuerint aquæ Iordanis ripas suas; sit tribulatio magna, vade tu contra illam, & ad locum peruenies, vbi profundiores esse deberent, & arenam inuenies alueum, crescente cordis læticia, quæ omni tristitia exinaniam illud. *Quid times* si Arcam feras Domini Dei vniuersæ terræ? sit super te Dominus vniuersæ terræ, & nihil in vniuersa terra præualebit tibi. Cautè enim Iosue Deum vocauit Dominum vniuersæ terræ, vt certo scirent, non timenda iis mala, quibuscum est, qui Dominus vniuersorum est. Propter hoc Dominus Iesus ita libens admisit vnctionem, quæ suam sepulturam portendebat; & opus illud causantes represit. Sic ostendens, libere nos aduersus aduersa debere procedere, & ab hoc retrahentes vera atque euidenti ratione compefcere.

Quod vero Sacerdotes Arcam portantes pedes aqua imbuerunt, vt populus per alueum arenam sicco pede transfret; Id

Kkkk 3 signi-

significatur, quod in aquis tribulationum ipsi constanter agentes, ceteris, & compatiatur, & praesidio sumus. Ideo enim non inde ascenderunt Sacerdotes, donec vel vnus reliquus esset, qui non transisset.

- Ios. 4. 11.** *Cum que transissent omnes, transiit & Arca Domini: Sacerdotesque pergebant ante populum.* Vide Dominum misericordia motum super viduam, cuius vnicus filius adolefcens mortuus erat. Vide illum lacrymantem ad monumentum Lazari, dum videret Mariam plorantem, & Iudaeos, qui venerant cum ea plorantes. Vide illum tot infirmos sanare, tot mortuos suscitare; & ipse tradidit in mortem animam suam, & dolores nostros ipse portauit. Audi & Apostolum: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror?* Veritatem dico in Christo, non mentior, testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu Sancto: quoniam tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis. Felix Maria, quae Christo compatiens vnixisti pedes eius, nec sumptibus pepercisti, fundens oleum, quod trecentis denariis vendi potuit *Holocausia medullata offeram tibi:* Canit Psalter. Quid est tenerrima medulla, nisi cordis intima compassio. Fortis est valde, qui multa praeditus est medulla; fortis est robore, qui mollis est corde; fert viriliter, qui misere compatitur; qui mouetur misericordia, stabilis est, & immotus virtute constantia. Contra vero qui aliis durus est, molliter sibi ipsi blanditur. Nam vbi non est medulla, non est vigor.
- Pro. 31. 19.** *Fortis mulier, quae manum suam misit ad fortia. Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperem.* Qui autem insidiatur, ut rapiat pauperem, rapere pauperem dum attrahit eum, inclinabit se, & cadet cum dominatus fuerit. Potestatem exercens, & duntaxat, inclinabit se, & cadet, non poterit sua virtute subsistere; vel dum se inclinatur, ut inferiorem premat, cadet ipse, vadens absque fortitudine a facie tribulantis; recipiens ab aliis, quod in alios egit. Ergo estote misericordes, ut & vos luis in protectione Dei co-

li, habitantes in adiutorio Altissimi, cui est honor & gloria in saecula. Amen.

MORALE.

DVo mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fons aquae viuae; & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quae continere non valent aquas. Quam digna, quam nixa ratione est (ambo vos) querimonia ista omnipotentis Dei? Aduersus populum suum est; aduersus eos, videlicet, qui plurimus ab eo affecti sunt beneficiis; qui ex ceteris nationibus delecti, in illius seruitutem addicti sunt; qui se voluntarie in illius obsequium tradiderunt, his conditiones spectat lamentatio, non hos, vel illos, non hanc, aut illam gentem; Quae vbi sunt ampliores, in eos virget magis querula ista vox: dicit enim: *Duo mala fecit populus meus.* Qui est meus populus, qui sunt serui mei, qui filii, qui a me maxime sunt dilecti, hi in meam tuant offensam, qui obsequium mihi praestare tenentur. Quot bona debent agere, tot mala peccata non cessant. Hec nimis ad nos ista decurrit increpatio: nobis, quod reprehenditur in Iudeis, vicio in primis vitur. Veteres illi reprehensi, Deum, cuius cultui addicti erant, derelinquentes, Diis alienis adhaerebant. Qui illis ex se bona omnia praestiterat verus Deus, fons aquae viuae inexhaustus, ab eo recesserunt, illum spreuerunt, & alienum deputauerunt. Deos vero, quos ignorauerunt patres eorum, qui noui recentisque venerunt, ipsi metibus fabricauerunt, sibi constituerunt, labore, sumptu, arte fecerunt eos, quod fuit cisternas fodere, vbi fons aquae viuae per se scaturiebat. Quae cisternae non producant ex se fluctus, non aquam produunt, suum est dundaxat eas continere, quae in illas fluunt. Diji isti opera manuum hominum neque boni quidquam, quod praebant, neque etiam illis aliunde veniret, id tamen continere atque conseruare valerent, cisternarum dissipatarum instar, quae quantumuis recipiant aquam, ex ea nihil in eis manent. Quam ergo contra rationem est, eum, qui bona cuncta concedit, sponte

sponte derelinquere, & pro iis laborare, à quibus nullum sperat emolumentum? hoc faciebat populus ille vetus, ingratus, exasperans; propterea tam multa mala perpessus est.

17 Nunc videamus quid fecerint. Auctorem vitæ interfecerunt, & sibi homicidam donari petierunt. Non dereliquerunt modo, sed destruxerunt fontem aquæ vitæ; non cisternas dissipatas modo, sed dissipantes foderunt sibi, nempe virum homicidam. O mala! Audistis malum primum huius perfidæ gentis? En fons aquæ vitæ, qui dicit: *Ego sum resurrectio & vita*: qui mortuum viuificat, dans aquam vitæ gratis. At quomodo relinquunt? Ab illo ergo die cogitauerunt, vt interficerent eum. Et dederunt in mandatis, vt si quis cognouerit ubi sit, iudicet eis, vt apprehendant eum. Hoc Iudæi: Iudas, qui fuerat eum traditurus, quid spectat? *Fur erat, & oculos habens, ea, quæ mittebantur portabat.* Vnde ait. *Quare unguentum hoc hoc non venit trecentis denarijs?* Denarios cogitat, pecuniam versat in mente, ad lucrum anhelat. Sed sibi sua cisterna nihil prodegit: Nam proiectis argenteis, laqueo se suspendit. Cum reliquis Iudæis relinquit fontem aquæ vitæ, & sic relinquit, vt obstruat, vt restinguat, vt sicet. Per se sibi cisternam fodit, industria sibi comparat lucrum, quod retinere non valet.

18 Hæc sunt duo mala, quæ fecit populus Christianus. A Christo recedunt, ad mundum accedunt; fontem dimittunt, in cisternas immittunt; dat fons aquas, cisterna recipit. A Christo bona cuncta procedunt in mundo bona cuncta decedunt. Et Christus tamen relinquitur, mundus requiritur. An non Christum dereliquit, qui Paulum dereliquit, in quo vivebat Christus & loquebatur? & propter quid dereliquit? vt sæculo adhereret. *Demas* (inquit) *me reliquit, diligens hoc seculum.* Deum derelinquit, qui diligit mundum. *Nemo potest duobus Dominis seruire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget.* Seruit qui diligit, derelinquit qui odit. Ergo qui voluerit amicus esse huius mundi,

inimicus Dei constituitur. *Si quis diligit mundum, non est charitas patris in eo.* Heus tu, qui diligit mundum, recordare, quod Deus & mundus sibi inuicem aduersantur: quod Dominus dixit: *Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo.* Ergo qui de mundo isto est, cum Christo non est. Rursus memor esto verbi sui: *Qui non est mecum, contra me est.* Ergo si diligit mundum, aduersarius es Christi. Ergo si diligit mundum, Christum odio habes. Ergo si diligit mundum, factus es inimicus Dei. Et quare Iudas illum tradidit? vt pecuniæ obediret. Cur fecit dolum? quia studuit auaritiæ. Pharisei propter quid Christum deridebant? quia erant auari. Quare extra vineam eiectum interfecerunt? *Venite* (inquiunt) *occidamus eum, & nostra erit hereditas.* Et mundum diliges ergo, ex cuius concupiscentia tanta procedit ruinarum plenitudo? Vnde Deus deseritur? Interficitur Christus? salus intercluditur: clauditur fons aquæ vitæ, vt siti omnes intercant?

Clamat Ioannes: *Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt.* Dilectio mundi est his, quæ in mundo sunt, adherere. Vnde perditur charitas Patris, amor Dei, dilectio Christi, & possessio omnis boni. Quid, quid, quæso, in mundo est, quod æque apud vos valeat, atque Deus? imo quod tantum valeat apud vos, vt nihil Deus valeat? Vt pro nihilo habeatis gratiam desiderabilem, gloriam immarcescibilem, vitam interminabilem? Audi *Ierem, 5. 21* *popule stulte, & qui non habes cor.* Data lege de cælo, subiunxit Dominus loquens ad Moysen: *Hac dices filiis Israel: Vos vidistis, quod de cælo locus sum vobis. Non facietis Deos argenteos, neque Deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi.* Quid intendit Deus? Confer duo ista: De cælo loquentem Deum: & de argento, & auro confictos Deos. Quid diis falsis ad verum Deum? omnes dii gentium demonia. Deus autem cælos fecit. Sint illi de argento, sint de auro; Deus de cælo suam ostendit Maiestatem in igne, in fumo, in tubarum strepitu. Tanta maiestas illa fuit, vt diceret populus: *Non loquatur nobis*

nobis Dominus, ne forte moriamur Dii isti sunt opera manuum hominum, vile quid, populare, familiare. *Non facietis* (inquit.)

23. Non dico vobis: Non adoretis deos aliunde venientes. dico: Non facietis. An licebit, an audebitis Deum maximum deferere, cuius vocem ferre non valeatis, propter ea, quæ vos ipsi arte vestra, atque industria feceritis? Argentum & aurum maioris erit pretii apud vos, quam ille, qui

Iob. 3. 31.

fecit cælum & terram? *Qui de cælo venit, super omnes est:* & vos de terra sumptum argentum & aurum anteponetis ei, qui de cælo locutus est vobis? Et vos, qui Christiana professione censemini, Christo, qui de cælo venit, missus à Patre, terrena præponetis? Qua in re vestris fortunis, vestris commodis, vestræ felicitati, & requiei, præsidium constitutum esse arbitramini? In incerto dinitiarum, an in Deo vivo? In diis argenteis & aureis, qui mortui sunt, & non est spiritus in ore ipsorum, an in eo, qui est Deus vivens in sæcula, in cuius manu sunt omnes fines terræ, & cæli cælorum? Qui stultissimus homo, collatione facta, duodecim millia drachmas argenti, & auri pondus omne æquabit Altissimo? *Vidistis quod de cælo locutus sum vobis. Non factus deos argenteos, neque deos aureos.* Species auri non vos seducat, ut plus valeat apud vos, quam species cæli, quam lex Dei, quam vox Altitonantis, *Qui timet hominem, cito corruiet: qui sperat in Domino subleuabitur.* Corruit, qui timet hominem; & stabit, qui timet statuam, quæ stare per se non potest, nisi ab alio statuatur? Time Deum, & spera in eo, & non corrueris; sed si forte cecideris, magis subleuaberis. Et quid mundus est? homo, statua, umbra, figura, rota, quæ nunquam in eodem statu permanet. Et tu statueris, non in se stanti adhærens?

20

Hominem sibi delegit populus, quem audiret, sed non hominem quemcunque, verum qui, quæ de Deo audisset, loqueretur. *Loquere tu nobis & audiemus.* O vos qui de ore hominis auditis verbum Domini, num Domino adhæretis? Num mundum reliquistis? Num existis de Æ-

Exo. 20. 22

gypto? Heu adhuc vos de mundo hoc estis. Pluris argentum facitis & aurum, quam Deum de cælo loquentem, quam illius verba posita in ore hominis. *Quis est ille homo? Prophetam suscitabo similem David.* Hic est filius hominis. *Quis est iste filius hominis? Audi Ioannem: Ego vidi, ledi & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.* Deus factus homo. Timore Deus, amore impellit homo. Moysen audientes, Deum audiebant. Et novus homo noster ait: *Qui me audit, audit eum, qui n. e. misit.* Semel locutus est Deus, tribus annis locutus est homo. Continue emittit verbum suum, loquens per Apostolos suos, per Ecclesiam suam, & per ministros novi testamenti. Iam molli sunt sermones eius super oleum, ut ingrediantur sicut aqua in interiora vestra, & sicut oleum ossibus vestris. Heu oleum effusum est sanctæ prædicationis, ut monitum illud necesse fuerit nobis dari. *Vbi auditus non est, non est funda: sermonem.* Dulcia sic sunt eloquia sua, & non est tamen, qui audiat, qui custodiat. An non plus valere debet amor, quam timor? Territi illi veteres à voce Domini de cælo loquentis, promiserunt se Moysen audituros: & non tanta dulcedine illecti obdurabimus corda nostra, ut non faciamus quæ præcepta sunt? Quid putas post veritos aureos deos, & argenteos subdidit: *Altare de terra facietis mihi?* Vox de cælo, altare de terra. Ibi altitudo, hic profundum. Ibi terror, hic delectationis illecebra. Ergo audite sapientiam, que implet totam terram, dicens: *Ego Sapiens effudi flumina. Ego quasi rames aqua im-*

Pro. 29. 25

men sa de fluuio. Et tamen vocauit aridam Terram, & tamen ossa nostra sicca sunt vehementer. Quid igitur obsurdescitis miseri? surgite, comitamini turbas plaudentes à conspectu Domini. Suscipite verbum Domini, sedens super Asellum, veniens de prope humilis, iustus, pauper, Saluator, extra quem non salus est, cum quo bona omnia, cui sit laus, & gloria in sæcula.

Amen.

FERIA